

**KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE
NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z FIZYKI**

**I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE
IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA W RADOMIU**

**KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA
EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY
ŚRÓDROCZNE I ROCZNE
DLA UCZNIÓW PO SZKOLE PODSTAWOWEJ**

Z GEOGRAFII

ZAKRES PODSTAWOWY I ROZSZERZONY

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

Spis treści

I.	Podstawa prawna	2
II.	Cele	2
III.	Prawa i obowiązki Ucznia	2
A.	Prawa Ucznia	2
B.	Obowiązki ucznia	3
IV.	Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć edukacyjnych	3
A.	Zasady sprawdzania i oceniania prac pisemnych	3
B.	Zasady oceniania wypowiedzi ustnych	6
C.	Ocenianie innych form jakości i efektów pracy ucznia:	7
D.	Wagi przypisywane poszczególnym formom aktywności	7
V.	Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny śródroczne i roczne	10
VI.	Uwagi końcowe	30

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

I. Podstawa prawna

1. Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (t.j.Dz.U.2018.1457 ze zm.);
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz. U. poz. 467).
3. Programy nauczania:
  - Program nauczania geografii w zakresie podstawowym dla liceum ogólnokształcącego i technikum – Oblicza geografii
  - Program nauczania geografii w zakresie podstawowym dla liceum ogólnokształcącego i technikum – Oblicza geografii

II. Cele

Wymagania edukacyjne i kryteria oceniania stanowią podstawę do mierzenia efektów jakości pracy Ucznia, oceniania jego postępów w nauce (przyrost wiedzy i umiejętności) oraz klasyfikowania i promowania Uczniów.

III. Prawa i obowiązki Ucznia

A. Prawa Ucznia

1. Uczniowie zostają zapoznani z wymaganiami edukacyjnymi i kryteriami oceniania na początku roku szkolnego a o ewentualnych zmianach są poinformowani natychmiast po ich wprowadzeniu.
2. Uczeń ma prawo zgłosić nieprzygotowanie do zajęć lekcyjnych jeden (przy jednej godzinie tygodniowo) lub dwa razy w czasie jednego okresu (przy min. dwóch godzinach tygodniowo). Nieprzygotowanie zwalnia z odpowiedzi ustnej, obowiązku przedłożenia zeszytu lub pracy domowej oraz z pisania niezapowiedzianej kartkówki. Zgłoszenie nieprzygotowania nie zwalnia z zapowiedzianych prac kontrolnych i sprawdzianów.
3. Nauczyciel respektuje tak zwany „szczęśliwy numer”, który nie zwalnia z zapowiedzianych wcześniej sprawdzianów.
4. Oceny efektów pracy są jawne dla Ucznia.

5. Uczniowie mają prawo do zgłaszania Nauczycielowi własnych uwag i zastrzeżeń dotyczących sposobu oceniania efektów ich pracy.

B. Obowiązki ucznia

1. Posiadanie zeszytu przedmiotowego i systematyczne prowadzenie notatek.
2. Posiadanie podręcznika, atlasu geograficznego oraz zeszytu ćwiczeń.
3. Systematyczny i aktywny udział w zajęciach lekcyjnych.
4. Systematyczne przygotowywanie się do zajęć lekcyjnych, rzetelne przygotowywanie zadań i prac domowych.

IV. Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć edukacyjnych

A. Zasady sprawdzania i oceniania prac pisemnych

1. Pisemne prace klasowe – sprawdziany

- Za sprawdzian pisemny uznaje się pisemną pracę kontrolną Ucznia obejmującą dowolny zakres treści przeprowadzany z całą klasą, pisany przez co najmniej 1 godzinę lekcyjną.
- Prace klasowe są obowiązkowe dla wszystkich Uczniów. Nieobecność Ucznia na pracy klasowej oznaczana jest w dzienniku przy pomocy oceny „0”.
- W ciągu dwóch tygodni Nauczyciel jest zobowiązany ocenić i udostępnić Uczniom sprawdziany i pisemne prace kontrolne. W przypadku niedyspozycji Nauczyciela bądź ferii termin ten zostaje przesunięty o czas absencji lub okres świąt.
- Jeżeli z przyczyn losowych Uczeń nie może napisać pracy klasowej z całą klasą to powinien to uczynić w terminie dwutygodniowym od daty pisania pracy lub w terminie ustalonym przez Nauczyciela z Uczniem.
- Uczeń, którego nieobecność na sprawdzianie nie była uwarunkowana dłuższą chorobą bądź ważnymi wypadkami losowymi może pisać lub zostać odpytany z zakresu danego materiału zaraz po powrocie do szkoły.
- W przypadku dłuższej usprawiedliwionej nieobecności Ucznia termin i zasady napisania sprawdzianów ustala Nauczyciel z Uczniem.
- Uczeń ma prawo do poprawy oceny z pracy klasowej, w terminie dwóch tygodni od dnia oddania ocenionego sprawdzianu przez Nauczyciela. Dokładny termin ustala Nauczyciel z Uczniem. W szczególnych, uzasadnionych przypadkach Nauczyciel

może wyrazić zgodę na podwyższenie oceny pozytywnej. Z obu ocen liczona jest średnia ważona. Każdy stopień uzyskany podczas poprawiania pracy klasowej wpisuje się do dziennika. Wszystkie stopnie bieżące wykorzystywane są podczas ustalania oceny klasyfikacyjnej.

- Nauczyciel planujący przeprowadzenie sprawdzianu pisemnego zaznacza w terminarzu w dzienniku lekcyjnym termin sprawdzianu z odpowiednim wyprzedzeniem, o ile nie zaplanowano w danym tygodniu trzech sprawdzianów. W przypadku zmiany terminu sprawdzianu pisemnego dokonanej na prośbę Uczniów nie jest obowiązujący przepis dotyczący ilości sprawdzianów w danym tygodniu lub dniu.
- Nauczyciel podczas każdego sprawdzianu powinien podać Uczniom punktację przewidzianą za poszczególne umiejętności, wiedzę, zadania, czy polecenia oraz liczbę punktów wymaganą do otrzymania określonej oceny.
- Każdy sprawdzian powinien zawierać zadanie (polecenie) wykraczające poza podstawy programowe, oceniane na stopień celujący pod warunkiem uzyskania przez Ucznia co najmniej 96 % punktów przewidzianych w sprawdzianie.
- Jeżeli podczas pisania pracy klasowej Uczeń korzysta z niedozwolonych źródeł, zakłóca spokój otrzymuje ocenę niedostateczną bez prawa do poprawy.

2. Kartkówki

- Przez kartkówkę, należy rozumieć pisemną formę sprawdzania wiadomości trwającą nie dłużej niż 20 minut, obejmującą materiał z trzech ostatnich lekcji z uwzględnieniem podstawowych wiadomości z omawianego działu.
- Nauczyciel ma prawo do przeprowadzenia niezapowiedzianej kartkówki z pracy domowej lub treści materiału z ostatnich trzech lekcji. Oceny z kartkówek nie podlegają poprawie.
- Zgłoszenie nieprzygotowania na początku lekcji zwalnia z pisania kartkówki.

Dla prac pisemnych z punktowanymi odpowiedziami w klasie I obowiązują następujące kryteria procentowe:

Progi procentowe	Ocena
0% - 39%	Niedostateczny
40% - 49%	Dopuszczający
50% - 74%	Dostateczny
75% - 90%	Dobry
91% - 95%	bardzo dobry

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

96% - 100%	Celujący
------------	----------

Dla prac pisemnych z punktowanymi odpowiedziami w klasie I obowiązują następujące kryteria procentowe

Progi procentowe	Ocena
0% - 49%	Niedostateczny
50% - 55%	Dopuszczający
56% - 74%	Dostateczny
75% - 90%	Dobry
91% - 95%	bardzo dobry
96% - 100%	Celujący

Pisemne prace domowe

- Nieodrobienie pracy domowej, brak zeszytu ćwiczeń, zeszytu przedmiotowego lub notatki z lekcji jest podstawą do ustalenia bieżącej oceny niedostatecznej z geografii.
- Za wykonanie dodatkowych prac nadobowiązkowych Nauczyciel może wystawić Uczniowi ocenę pozytywną lub „+”.
- Brak lub źle wykonana praca nadobowiązkowa nie może być podstawą do ustalenia Uczniowi oceny niedostatecznej.
- Ocenie podlega zawartość merytoryczna, forma, staranność i samodzielność.

Kryteria oceny pisemnych prac domowych

Celujący - praca wskazuje na szczególne zainteresowanie przedmiotem, spełniając kryteria oceny bardzo dobrej, wykracza poza obowiązujący program nauczania, zawiera własne przemyślenia i oceny.

Bardzo dobry - praca wyczerpująca, zgodna z programem, swobodne operowanie terminologią geograficzną.

Dobry - praca zawiera większość wymaganych treści, poprawna pod względem języka, nieliczne błędy, nie wyczerpuje zagadnienia.

Dostateczny – praca zawiera najważniejsze treści, występują nieliczne błędy rzeczowe.

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE

NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

Dopuszczający – praca zawiera tylko niektóre z najważniejszych treści, występują błędy rzeczowe.

Niedostateczny – praca niesamodzielna i niestaranna.

B. Zasady oceniania wypowiedzi ustnych

- Odpowiedź ustna obowiązuje trzy ostatnio zrealizowane tematy lekcji lub zapowiedzianą na co najmniej tydzień wcześniej, większą partię materiału. Ocena z odpowiedzi ustnej powinna być krótko uzasadniona przez Nauczyciela.
- Uczeń ma prawo do zgłoszenia nieprzygotowania raz w jednym półroczu, jeżeli zajęcia mają wymiar jednej godziny tygodniowo lub dwa razy w półroczu, jeżeli liczba godzin w tygodniu z danego przedmiotu wynosi 2 lub więcej. Uczeń zgłasza nieprzygotowanie przed rozpoczęciem lekcji, bez podania przyczyny, w formie uzgodnionej z Nauczycielem.
- „Szczęśliwy numer” zwalnia Ucznia z odpowiedzi ustnych i niezapowiedzianych kartkówek.
- Aktywność na lekcji oceniana jest „+”. Za pięć „+” Uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą.
- Wypowiedzi ustne oceniane są na bieżąco zgodnie z wymaganiami na poszczególne oceny.

Kryteria oceny wypowiedzi ustnej

Celujący - odpowiedź wskazuje na szczególne zainteresowanie przedmiotem, spełniając kryteria oceny bardzo dobrej, wykracza poza obowiązujący program nauczania, zawiera własne przemyślenia i oceny.

Bardzo dobry - odpowiedź wyczerpująca, zgodna z programem, swobodne operowanie terminologią geograficzną.

Dobry - odpowiedź zasadniczo samodzielna, zawiera większość wymaganych treści, poprawna pod względem języka, nieliczne błędy, nie wyczerpuje zagadnienia.

Dostateczny - Uczeń zna najważniejsze treści, umie je zinterpretować, odpowiedź odbywa się przy niewielkiej pomocy Nauczyciela, występują nieliczne błędy rzeczowe.

Dopuszczający - niezbyt precyzyjne odpowiedzi na pytania Nauczyciela, braki w wiadomościach i umiejętnościach, podanie nazwy zjawiska lub procesu przy pomocy Nauczyciela.

Niedostateczny - nie potrafi rozwiązać zadań o najmniejszym stopniu trudności nawet z pomocą Nauczyciela, nie udziela odpowiedzi na większość pytań zadanych przez

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

Nauczyciela, ma braki w wiadomościach koniecznych. Nie zna podstawowych pojęć geograficznych i nie potrafi czytać mapy.

C. Ocenianie innych form jakości i efektów pracy ucznia:

- umiejętność wyszukiwania i pozyskiwania informacji - prace projektowe, praca dowolna i sterowana, referaty, zadania specyficzne;
- umiejętność przygotowania oraz przeprowadzenia prezentacji multimedialnych;
- praca własna (poszukiwanie, przeprowadzanie i komentowanie własnych obserwacji);
- umiejętności społeczne i transwersalne (praca w zespole, grupie, w plenum);
- postawa, (rzetelność, sumienność, wytrwałość i systematyczność w zdobywaniu wiedzy);
- aktywność i zaangażowanie ucznia na lekcjach;
- indywidualny przyrost wiedzy i umiejętności z uwzględnieniem zdolności i możliwości ucznia;
- w miarę możliwości sukcesywne włączanie do PO elementów oceniania spójnych ze zmianami w kształceniu na poziomie wyższym.

D. Wagi przypisywane poszczególnym formom aktywności

Poszczególnym formom aktywności przypisywane są następujące wagi:

Forma aktywności	Waga
Praca klasowa – sprawdzian z działu	3
Sprawdzian z mapy	3
Odpowiedź ustna	2

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE

NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

Kartkówka	2
Rozwiązywanie ćwiczeń/zadań	1
Pisemna praca domowa	1
Referat / prezentacja multimedialna z wykorzystaniem różnych źródeł wiedzy	1
Zadania: problemowe / praktyczne / projekt / obserwacja / pomiar	2
Powtórzenie wiadomości z działu	3
Aktywność	1

Średnia ważona:

Podstawą do wystawiania oceny śródrocznej i rocznej będzie średnia ważona (SW) z ocen (o) otrzymanych w ciągu okresu lub roku. Ocenom przyporządkowano wagi (w). Średnia obliczona jest według wzoru:

$$SW = \frac{\sum ow}{\sum w}$$

Przykład liczenia średniej ważonej:

Uczeń otrzymał następujące oceny:

- prace klasowe: 3, 2 (waga 3);
- odpowiedź ustna: 4 (waga 2);
- kartkówki: 4, 3 (waga 2);
- praca domowa: 4 (waga 1);
- aktywność: 5 (waga 1).

} Średnia arytmetyczna: 3,57

Obliczenia:

- sumy iloczynów ($\sum o_i w_i$):

- prace klasowe:	$(3+2) \cdot 3 = 15$	(waga 3)
- odpowiedź ustna:	$4 \cdot 2 = 8$	(waga 2)
- kartkówki:	$(4 + 3) \cdot 2 = 14$	(waga 2)
- praca domowa:	$4 \cdot 1 = 4$	(waga 1)

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE

NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

- aktywność: $5 \cdot 1 = 5$ (waga 1)

RAZEM $\sum o_i w_i = 46,00$

- sumy wag ($\sum w_i$):

- prace klasowe: $2 \text{ (oceny)} \cdot 3 = 6$ (waga 3)

- odpowiedź ustna: $1 \text{ (ocena)} \cdot 2 = 2$ (waga 2)

- kartkówki: $2 \text{ (oceny)} \cdot 2 = 4$ (waga 2)

- praca domowa: $1 \text{ (ocena)} \cdot 1 = 1$ (waga 1)

- aktywność: $1 \text{ (ocena)} \cdot 1 = 1$ (waga 1)

RAZEM $\sum w_i = 14$

- Średnia ważona SW:

$$SW = \frac{46}{14} = 3,28$$

Uczeń uzyskuje ocenę: dostateczny

- Zależność oceny śródrocznej i rocznej od średniej ważonej pokazuje tabela

Średnia ważona SW	Ocena śródroczna / roczna
$sw < 1,75$	1
$1,75 \leq sw < 2,75$	2
$2,75 \leq sw < 3,75$	3
$3,75 \leq sw < 4,75$	4
$4,75 \leq sw < 5,50$	5
$sw \geq 5,50$	6

- Przy ustalaniu oceny rocznej brana jest pod uwagę średnia ważona ze wszystkich ocen bieżących z pierwszego i drugiego okresu.
- Uczeń może otrzymać ocenę pozytywną na koniec roku, jeśli w drugim półroczu uzyskał średnią ważoną, co najmniej 1,75;
- Uczeń, który na koniec pierwszego okresu uzyskał ocenę niedostateczną, ma obowiązek zaliczyć materiał w terminie i formie ustalonej z Nauczycielem;
- Ostateczną decyzję o ocenie śródrocznej i rocznej podejmuje Nauczyciel, kierując się wynikami uzyskanymi przez Ucznia, całokształtem jego pracy w ciągu roku szkolnego, jego podejściem do przedmiotu oraz wywiązywaniem się z obowiązków na zajęciach.

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z FIZYKI

V. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny śródroczne i roczne

Oblicza geografii 1. Zakres podstawowy

Wymagania na poszczególne oceny				
Konieczne (ocena dopuszczająca)	Podstawowe (ocena dostateczna)	Rozszerzające (ocena dobra)	Dopelniające (ocena bardzo dobra)	Wykraczające (ocena celująca)
2	3	4	5	6
I. Obraz Ziemi				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje podziału nauk geograficznych na dyscypliny, • wymienia źródła informacji geograficznej, • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mapa, skala</i>, • wymienia elementy mapy, • wymienia rodzaje map, • omawia i czyta legendę mapy, • rozpoznaje rodzaje map w atlasie, • rozpoznaje i rozróżnia rodzaje skal, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje przedmiot i cele badań geograficznych, • wymienia źródła informacji potrzebne do charakterystyki własnego regionu, • wymienia funkcje GIS, • klasyfikuje mapy ze względu na skalę oraz ze względu na treść, • porównuje i szereguje skale, • wymienia najczęściej stosowane metody prezentowania informacji na mapach, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa miejsce geografii wśród innych nauk, • omawia przydatność i możliwości wykorzystania źródeł informacji geograficznej, • interpretuje dane liczbowe przedstawione w tabelach, na wykresach i diagramach, • przedstawia przykłady zastosowania różnych rodzajów map, • stosuje różne rodzaje skal i je przekształca, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazuje interdyscyplinarny charakter nauk geograficznych, • wymienia przykłady informacji pozyskiwanych na podstawie obserwacji i pomiarów prowadzonych w terenie, • porównuje metody jakościowe i ilościowe prezentacji informacji geograficznej, • interpretuje zdjęcia satelitarne, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady praktycznego zastosowania geografii, • przedstawia możliwości wykorzystania różnych źródeł informacji geograficznych i ocenia ich przydatność, • omawia przykłady wykorzystania narzędzi GIS do analiz różnicowania przestrzennego środowiska geograficznego, • wykazuje przydatność fotografii i zdjęć satelitarnych do uzyskiwania informacji o środowisku geograficznym,

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE

NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

<ul style="list-style-type: none"> • opisuje na podstawie mapy turystycznej dowolny obszar. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia formy terenu na mapie na podstawie układu poziomic, • podaje przykłady zastosowania map topograficznych, • posługuje się mapą hipsometryczną, • odnajduje na mapie obiekty geograficzne przedstawione na fotografii. 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się skalą mapy do obliczania odległości w terenie, • rozróżnia ilościowe i jakościowe metody przedstawiania informacji geograficznej, • podaje przykłady zastosowania różnego rodzaju map, • wskazuje różnice w sposobie przedstawiania rzeźby terenu na mapach topograficznej i ogólnogeograficznej, • określa współrzędne geograficzne na mapie. 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta i interpretuje treści różnych rodzajów map, • charakteryzuje działania systemu nawigacji satelitarnej GPS. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyznacza współrzędne geograficzne z użyciem odbiornika GPS.
II. Ziemia we wszechświecie				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się terminami: <i>gwiazda, planeta, księżyc, planetoida, meteoroid, kometa,</i> • wymienia ciała niebieskie tworzące Układ Słoneczny, • wymienia kolejno nazwy planet Układu Słonecznego, • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ruch obiegowy, wysokość górowania Słońca, noc polarna, dzień polarny,</i> • podaje cechy ruchu obiegowego Ziemi, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje i porównuje planety Układu Słonecznego, w tym Ziemię, • podaje przyczyny zmian oświetlenia Ziemi w ciągu roku, • podaje przyczyny zmian długości dnia i nocy w różnych szerokościach geograficznych, • wymienia skutki ruchu obrotowego Ziemi, • wymienia rodzaje czasów na Ziemi, • wyjaśnia, czym są czas uniwersalny i czas strefowy. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje ciała niebieskie: planety karłowate, księżyce, planetoidy, meteoroidy, komety, • rozpoznaje ciała niebieskie na zdjęciach i mapach kosmosu, • podaje cechy Ziemi odróżniające ją od innych planet Układu Słonecznego, • przedstawia następstwa ruchu obiegowego Ziemi, • opisuje poszczególne strefy oświetlenia Ziemi, • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania czasu na Ziemi, • analizuje mapę stref czasowych na Ziemi. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia teorie pochodzenia i budowy wszechświata, • rozpoznaje wybrane gwiazdozbiory nieba północnego, • omawia powstawanie Układu Słonecznego, • porównuje cechy budowy planet grupy ziemskiej oraz planet olbrzymów, • wyjaśnia przyczyny zmian oświetlenia Ziemi w ciągu roku, • przedstawia dowody na ruch obrotowy Ziemi, • podaje przykłady oddziaływania siły 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje odległości we wszechświecie i uzasadnia złożoność wszechświata, • wyjaśnia wpływ zmian oświetlenia Ziemi w ciągu roku na życie i działalność człowieka, • wyjaśnia wpływ różnic czasu na życie i działalność człowieka.

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE

NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

<ul style="list-style-type: none"> wymienia strefy oświetlenia Ziemi i wskazuje na mapie świata ich granice, posługuje się terminami: <i>ruch obrotowy, czas uniwersalny, czas strefowy</i>, wymienia cechy ruchu obrotowego. 			<p>Coriolisa i jego skutki w środowisku przyrodniczym,</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza czas strefowy na podstawie mapy stref czasowych. 	
III. Atmosfera				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki wpływające na rozkład temperatury powietrza, odczytuje z mapy klimatycznej temperaturę powietrza na Ziemi, wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ciśnienie atmosferyczne, wyż baryczny, niż baryczny</i>, odczytuje z mapy klimatycznej wartości ciśnienia atmosferycznego, wskazuje na mapie ciśnienia atmosferycznego rozmieszczenie stałych wyżów barycznych i niżów barycznych na Ziemi, wyjaśnia znaczenie terminu <i>kondensacja pary wodnej</i>, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje czynniki wpływające na rozkład temperatury powietrza, opisuje na podstawie map rozkład temperatury powietrza na Ziemi w styczniu i w lipcu, wskazuje na mapie obszary, w których zaznacza się wpływ prądów morskich i wysokości bezwzględnych na temperaturę powietrza, opisuje na podstawie map rozkład ciśnienia atmosferycznego na Ziemi w styczniu i w lipcu, wyjaśnia przyczyny ruchu powietrza, wskazuje na mapie obszary objęte cyrkulacją pasatową, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje rozkład temperatury w lipcu i w styczniu na półkuli północnej i półkuli południowej, oblicza średnią roczną temperaturę powietrza w danej stacji klimatycznej, wykazuje zależność ciśnienia atmosferycznego od temperatury powietrza, wyjaśnia mechanizm powstawania układów barycznych na podstawie schematu, przedstawia warunki niezbędne do powstania opadu atmosferycznego, wyjaśnia na podstawie map tematycznych wpływ prądów morskich na wielkość opadów atmosferycznych na Ziemi, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje przyczyny nierównomiernego rozkładu temperatury powietrza na Ziemi, omawia na podstawie klimatogramu roczny przebieg temperatury powietrza we własnym regionie, wyjaśnia przyczyny zróżnicowania ciśnienia atmosferycznego na Ziemi, opisuje na podstawie schematu globalną cyrkulację atmosfery, omawia na podstawie klimatogramu rozkład opadów atmosferycznych w ciągu roku we własnym regionie, przedstawia na podstawie mapy synoptycznej i zdjęć 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wykazuje na podstawie schematu związek między szerokością geograficzną a rozkładem temperatury powietrza na Ziemi, wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej i wyższych szerokościach geograficznych, podaje przyczyny występowania strefy podwyższonego i obniżonego ciśnienia na kuli ziemskiej, wyjaśnia przyczyny występowania dużych sum opadów atmosferycznych w strefie klimatów równikowych, omawia na przykładach dynamikę zmian zachodzących w atmosferze, wyjaśnia ich

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE

NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny występowania opadów na Ziemi, wymienia i wskazuje na mapie obszary o najmniejszych i największych rocznych sumach opadów na Ziemi, wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pogoda</i>, <i>prognoza pogody</i>, wymienia elementy pogody, ustala warunki pogodowe na podstawie mapy synoptycznej, wyjaśnia znaczenie terminów: <i>klimat</i>, <i>strefa klimatyczna</i>, wskazuje na mapie strefy klimatyczne na Ziemi, opisuje na podstawie map tematycznych dowolną strefę klimatyczną na Ziemi. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki wpływające na rozkład opadów atmosferycznych, opisuje na podstawie mapy zróżnicowanie opadów na Ziemi, wymienia sposoby pozyskiwania danych meteorologicznych, charakteryzuje pogodę panującą na wybranym obszarze na podstawie mapy synoptycznej, podaje różnicę między pogodą a klimatem. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady obszarów, na których występują zmienne warunki pogodowe w ciągu całego roku, porównuje uproszczoną mapę pogody z mapą synoptyczną, omawia czynniki klimatotwórcze, opisuje na podstawie klimatogramów i mapy stref klimatycznych typy klimatów, wykazuje różnicę między klimatem morskim i kontynentalnym. 	<p>satelitarnych prognozę pogody dla danego obszaru,</p> <ul style="list-style-type: none"> uzasadnia znaczenie prognozowania pogody w działalności człowieka na podstawie dostępnych źródeł informacji, charakteryzuje i porównuje strefy klimatyczne i typy klimatów na Ziemi oraz uzasadnia ich zasięgi, opisuje cechy klimatu lokalnego w miejscu zamieszkania. 	<p>przyczyny oraz ukazuje ich skutki,</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega strefowość i astrefowość klimatów na Ziemi, wyjaśnia wpływ lokalnych czynników na klimat wybranych regionów.
IV. Hydrosfera				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu <i>hydrosfera</i>, podaje charakterystyczne cechy hydrosfery, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje cechy fizykochemiczne wód morskich, wyjaśnia, czym są prądy morskie, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje rodzaje i wielkość zasobów wodnych na Ziemi, podaje przyczyny zróżnicowania zasolenia wód morskich, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje rodzaj i wielkość zasobów we własnym regionie, objaśnia mechanizm powstawania i układ 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wykazuje znaczenie wody dla funkcjonowania systemu przyrodniczego Ziemi, omawia wpływ prądów morskich na życie i gospodarkę człowieka,

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE

NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia podział wszechoceanu na mapie świata, • wskazuje na mapie wybrane morza i zatoki oraz podaje ich nazwy, • odczytuje z mapy zasolenie powierzchniowej warstwy wód oceanicznych, • wymienia rodzaje prądów morskich, • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rzeka, dorzecze, system rzeczny, zlewisko</i>, • wymienia rodzaje rzek, • wskazuje na mapie świata przykładowe rzeki główne, systemy rzeczne i zlewiska, • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>lodowiec górski, lądolód, granica wiecznego śniegu</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rozkład prądów morskich na świecie na podstawie mapy, • opisuje na podstawie schematu system rzeczny wraz z dorzeczem, • charakteryzuje na podstawie mapy sieć rzeczną na poszczególnych kontynentach, • wyjaśnia różnicę między lodowcem górskim i lądolodem, • wymienia części składowe lodowca górskiego, • wskazuje na mapie świata obszary występowania lodowców górskich i lądolodów. 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia problem zanieczyszczenia wód morskich, • uzasadnia zależność gęstości sieci rzecznej na Ziemi od warunków klimatycznych, • przedstawia sposoby zasilania najdłuższych rzek Europy, Azji, Afryki i Ameryki Północnej i Ameryki Południowej, • opisuje warunki powstawania lodowców, • omawia wpływ zaniku pokrywy lodowej na życie zwierząt w Arktyce. 	<p>powierzchniowych prądów morskich,</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia na wybranym przykładzie ze świata znaczenie przyrodnicze i gospodarcze wielkich rzek, • wyjaśnia przyczyny występowania granicy wiecznego śniegu na różnej wysokości, • omawia etapy powstawania lodowca górskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia podstawowy podział jezior ze względu na genezę masy jeziornej, • omawia wpływ zanikania pokrywy lodowej w obszarach okołobiegunowych na gospodarkę, życie mieszkańców oraz ich tożsamość kulturową.
V. Litosfera. Procesy wewnętrzne				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>litosfera, skorupa ziemska</i>, • wymienia warstwy Ziemi, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy budowy wnętrza Ziemi, • wymienia powierzchnie nieciągłości we wnętrzu Ziemi, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje właściwości fizyczne poszczególnych warstw Ziemi, • wyjaśnia różnice między skorupą oceaniczną a skorupą kontynentalną, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje zmiany temperatury, ciśnienia i gęstości zachodzące we wnętrzu Ziemi wraz ze wzrostem głębokości, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia związek budowy wnętrza Ziemi z ruchem płyt litosfery,

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE

NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne minerały budujące skorupę ziemską, wymienia podstawowe rodzaje skał występujących na Ziemi, wyjaśnia, czym są procesy endogeniczne i je klasyfikuje, wskazuje na mapie największe płyty litosfery i ich granice, wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plutonizm</i>, <i>wulkanizm</i>, <i>trzęsienia Ziemi</i>, omawia budowę stożka wulkanicznego na podstawie schematu, podaje na podstawie źródeł informacji przykłady wybranych trzęsień ziemi występujących na świecie. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje warunki powstawania różnych rodzajów skał, podaje przykłady skał o różnej genezie, omawia podstawowe założenia teorii tektoniki płyt litosfery, odróżnia ruchy górotwórcze od ruchów epejrogenicznych, wskazuje na mapie obszary występowania ruchów epejrogenicznych, wymienia produkty wulkaniczne, wyjaśnia różnicę między magmą i lawą, wskazuje na mapie obszary sejsmiczne i asejsmiczne. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wybrane skały o różnej genezie, rozpoznaje wybrane skały, omawia przyczyny przemieszczania się płyt litosfery, wskazuje na mapie świata przykłady gór powstałych w wyniku kolizji płyt litosfery, podaje przyczyny ruchów epejrogenicznych, charakteryzuje formy powstałe wskutek plutonizmu, opisuje rodzaje wulkanów ze względu na przebieg erupcji i rodzaj wydobywających się produktów wulkanicznych, wskazuje na mapie ważniejsze wulkany i określa ich położenie w stosunku do granic płyt litosfery, opisuje przyczyny i przebieg trzęsienia ziemi. 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zastosowanie skał w gospodarce, rozróżnia góry fałdowe, góry zrębowe i góry wulkaniczne, opisuje na podstawie schematu powstawanie gór w wyniku kolizji płyt litosfery, podaje przykłady świadczące o ruchach pionowych na łądach, wyjaśnia wpływ ruchu płyt litosfery na genezę procesów endogenicznych, wykazuje zależność między ruchami płyt litosfery a występowaniem wulkanów i trzęsień Ziemi. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady występowania i wykorzystania skał we własnym regionie, wskazuje różnice w procesach powstawania wybranych gór, na przykład Himalajów i Andów, wymienia przykłady wpływu zjawisk wulkanicznych na środowisko przyrodnicze i działalność człowieka.
V. Litosfera. Procesy zewnętrzne				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> klasyfikuje procesy egzogeniczne kształtujące powierzchnię Ziemi, wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wietrzenie</i>, <i>zwietrzelina</i>, wyróżnia rodzaje wietrzenia, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki rzeźbotwórcze, podaje czynniki wpływające na intensywność wietrzenia na kuli ziemskiej, omawia warunki, w jakich zachodzą procesy krasowe, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje procesy zewnętrzne modelujące powierzchnię Ziemi (erozja, transport, akumulacja), wyjaśnia, na czym polega wietrzenie fizyczne, wietrzenie chemiczne i wietrzenie biologiczne, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia różnice między wietrzeniem mrozowym a wietrzeniem termicznym, omawia genezę wybranych form krasowych powierzchniowych i podziemnych, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny zróżnicowania intensywności procesów rzeźbotwórczych rzek, wiatru, lodowców i łądolodów, mórz oraz wietrzenia, porównuje skutki rzeźbotwórczej działalności

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE

NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>kras</i>, • wymienia skały, które są rozpuszczane przez wodę, • wymienia podstawowe formy krasowe, • wymienia rodzaje erozji rzecznej, • wymienia typy ujść rzecznych, • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>lodowiec górski, łądolód</i>, • wymienia rodzaje moren, • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>abrazja, klif, plaża, mierzeja</i>, • wymienia czynniki kształtujące wybrzeża morskie, • podaje czynnik wpływający na siłę transportową wiatru, • wymienia rodzaje wydm, • wymienia rodzaje pustyń, • podaje nazwy największych pustyń na Ziemi i wskazuje je na mapie.	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia formy krasu powierzchniowego i krasu podziemnego, • rozróżnia erozję wgłębną, erozję wsteczną i erozję boczną, • porównuje na podstawie infografiki cechy rzeki w biegu górnym, środkowym i dolnym, • wskazuje na mapie największe delty i ujścia lejkowate, • wymienia formy rzeźby terenu powstałe wskutek rzeźbotwórczej działalności lodowców, • omawia proces powstawania różnych typów moren, • rozróżnia na podstawie fotografii formy rzeźby terenu powstałe wskutek działalności lodowców górskich i łądolodów, • wymienia przykłady niszczącej i budującej działalności morza, • rozróżnia typy wybrzeży na podstawie map i fotografii, • wymienia formy terenu powstałe w wyniku rzeźbotwórczej działalności wiatru, • wyjaśnia na podstawie ilustracji różnice między	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia czynniki wpływające na przebieg zjawisk krasowych, • wskazuje na mapie znane na świecie, w Europie i w Polsce obszary krasowe, • wyjaśnia, na czym polega rzeźbotwórcza działalność rzek, • rozpoznaje na rysunkach i fotografiach formy powstałe w wyniku rzeźbotwórczej działalności rzek, • charakteryzuje typy ujść rzecznych na podstawie schematu, • dokonuje podziału form rzeźby połodowcowej na formy erozyjne i akumulacyjne, • charakteryzuje formy rzeźby terenu powstałe wskutek działalności lodowców górskich i łądolodów, • charakteryzuje formy rzeźby terenu powstałe wskutek rzeźbotwórczej działalności morza (klif, mierzeja) na podstawie schematu i zdjęć, • omawia czynniki warunkujące procesy eoliczne, • omawia warunki powstawania różnego rodzaju wydm.	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przebieg oraz skutki erozji, transportu i akumulacji w różnych odcinkach biegu rzeki, • analizuje na podstawie schematu etapy powstawania meandrów, • opisuje niszczącą, transportową i akumulacyjną działalność lodowca górskiego i łądolodu, • porównuje typy wybrzeży morskich, podaje ich podobieństwa i różnice, • opisuje niszczącą, transportującą i budującą działalność wiatru, • rozróżnia na podstawie zdjęć formy rzeźby erozyjnej i akumulacyjnej działalności wiatru.	<p>rzek, wiatru, lodowców i łądolodów, mórz oraz wietrzeń.</p>
--	--	--	---	--

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE

NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

	wydłużoną paraboliczną a barchanem.			
VI. Pedosfera i biosfera				
Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje etapy procesu glebotwórczego, • wymienia czynniki glebotwórcze, • rozróżnia gleby strefowe i niestrefowe, • podaje nazwy stref roślinnych, • wskazuje na mapie zasięg występowania głównych stref roślinnych, • wymienia gatunki roślin charakterystyczne dla poszczególnych stref roślinnych, • wymienia piętra roślinne na przykładzie Alp. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje najważniejsze poziomy glebowe na podstawie schematu profilu glebowego, • prezentuje na mapie rozmieszczenie głównych typów gleb strefowych i niestrefowych, • podaje cechy głównych stref roślinnych na świecie, • porównuje na podstawie schematu piętrowości w wybranych górach świata. 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia cechy głównych typów gleb strefowych i niestrefowych, • charakteryzuje główne typy gleb, • opisuje rozmieszczenie i warunki występowania głównych stref roślinnych na świecie, • charakteryzuje piętra roślinne na wybranych obszarach górskich, • podaje wspólne cechy piętrowości na przykładzie wybranych gór świata. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje procesy i czynniki glebotwórcze, w tym zachodzące na obszarze, na którym jest zlokalizowana szkoła, • opisuje czynniki wpływające na piętrowe zróżnicowanie roślinności na Ziemi. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje zależność między klimatem a występowaniem typów gleb i formacji roślinnych w układzie strefowym, • wykazuje zależność szaty roślinnej od wysokości nad poziomem morza.

Oblicza geografii 1. Zakres rozszerzony

Wymagania na poszczególne oceny				
Konieczne (ocena dopuszczająca)	Podstawowe (ocena dostateczna)	Rozszerzające (ocena dobra)	Dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wykraczające (ocena celująca)

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE

NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

2	3	4	5	6
VI. Obraz Ziemi				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> dokonyuje podziału nauk geograficznych na dyscypliny wymienia źródła informacji geograficznej wymienia metody badań geograficznych wymienia rodzaje wykresów i diagramów podaje definicje mapy i skali wymienia elementy mapy określa rodzaje map wyróżnia rodzaje skal omawia i czyta legendę mapy rozpoznaje rodzaje map opisuje dowolny obszar na podstawie mapy turystyczno-topograficznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje przedmiot i cele badań geograficznych wymienia źródła informacji potrzebne do charakterystyki własnego regionu konstruuje plan pracy dla wybranego problemu badawczego w zakresie geografii wymienia funkcje GIS klasyfikuje mapy ze względu na różne kryteria porównuje i szereguje skale posługuje się podziałką mapy wymienia najczęściej stosowane metody prezentowania informacji na mapach rozdziela formy rzeźby na mapie, analizując układ poziomicy podaje przykłady wykorzystania mapy topograficznej odnajduje na mapie obiekty geograficzne przedstawione na fotografii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa miejsce geografii wśród innych nauk omawia źródła informacji geograficznej, ich przydatność i możliwości wykorzystania przedstawia podstawowe ilościowe i jakościowe metody badań geograficznych oraz możliwości ich wykorzystania na wybranych przykładach opracowuje kwestionariusz ankiety na wybrany temat dotyczący problemu badawczego wyjaśnia, na czym polega cyfrowa metoda prezentacji zjawisk GIS stosuje wybrane metody kartograficzne do prezentacji cech ilościowych i jakościowych środowiska geograficznego interpretuje dane liczbowe przedstawione za pomocą tabeli, wykresów i diagramów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wykazuje interdyscyplinarny charakter nauk geograficznych wymienia przykłady informacji pozyskiwanych na podstawie obserwacji i pomiarów prowadzonych w terenie prezentuje i analizuje cechy środowiska geograficznego za pomocą GIS tworzy dokumentację obserwacji terenowych za pomocą odbiornika GPS (smartfona) oblicza skalę mapy na podstawie odległości lub powierzchni porównuje metody jakościowe i metody ilościowe prezentacji zjawisk na mapach określa przydatność fotografii i zdjęć satelitarnych do pozyskiwania informacji o środowisku geograficznym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady praktycznego zastosowania geografii przedstawia możliwości wykorzystania różnych źródeł informacji geograficznych i ocenia ich przydatność omawia przykłady wykorzystania narzędzi GIS do analiz zróżnicowania przestrzennego środowiska geograficznego dostrzega i określa związki przyczynowo-skutkowe między elementami środowiska na danym terenie na podstawie mapy cyfrowej przeprowadza wywiad i opracowuje wyniki z zajęć terenowych wykazuje przydatność fotografii i zdjęć satelitarnych do pozyskiwania informacji o środowisku geograficznym prezentuje przykłady technologii informacyjno-

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE

NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

		<ul style="list-style-type: none"> • analizuje źródła kartograficzne oraz formułuje wnioski na ich podstawie • stosuje różne rodzaje skal i przekształca je • posługuje się skalą mapy do obliczenia odległości i powierzchni • wyróżnia graficzne i kartograficzne metody przedstawiania informacji geograficznej • posługuje się mapą hipsometryczną • podaje przykłady zastosowania różnego rodzaju map • wskazuje różnice w sposobie przedstawiania rzeźby na mapie topograficznej i mapie ogólnogeograficznej • oblicza skalę mapy na podstawie odległości lub powierzchni • orientuje mapę topograficzną w terenie 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje treść fotografii i zdjęć satelitarnych oraz wskazuje wady i zalety każdego z przedstawionych obszarów • czyta i interpretuje treści różnych rodzajów map • charakteryzuje działania systemu nawigacji satelitarnej GPS 	<p>komunikacyjnych i geoinformacyjnych do pozyskiwania, przechowywania, przetwarzania i prezentacji informacji geograficznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa współrzędne geograficzne na mapie oraz z wykorzystaniem GPS
VII. Ziemia we wszechświecie				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się terminami: <i>planeta, księżyc, planetoida, meteoroida, kometa</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje i porównuje planety Układu Słonecznego, w tym Ziemię 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje ciała niebieskie we wszechświecie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia teorie pochodzenia i budowy wszechświata 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prezentuje współczesne metody badań kosmicznych i ich znaczenie

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE

NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

<ul style="list-style-type: none"> wymienia ciała niebieskie tworzące Układ Słoneczny wymienia planety Układu Słonecznego opisuje teorię heliocentryczną wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ruch obiegowy</i>, <i>wysokość górowania Słońca</i>, <i>noc polarna</i> i <i>dzień polarny</i> podaje cechy ruchu obiegowego Ziemi wydziała strefy oświetlenia Ziemi i ich granice wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ruch obrotowy</i>, <i>czas uniwersalny</i> i <i>czas strefowy</i> podaje cechy ruchu obrotowego podaje parametry fizyczne Słońca wymienia fazy Księżyca wymienia rodzaje czasów na Ziemi	<ul style="list-style-type: none"> porównuje teorię heliocentryczną z teorią geocentryczną opisuje Słońce jako gwiazdę opisuje cechy ruchu obiegowego Ziemi na podstawie schematu podaje przyczyny zmian oświetlenia Ziemi w ciągu roku omawia czas trwania zmian długości dnia i nocy w różnych szerokościach geograficznych podaje różnice między horyzontem a widnokregiem omawia widomą wędrówkę Słońca nad horyzontem na podstawie schematu wyjaśnia występowanie faz Księżyca na podstawie schematu charakteryzuje czas uniwersalny i czas strefowy podaje nazwy europejskich stref czasowych	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje ciała niebieskie na zdjęciach i mapach kosmosu rozpoznaje gwiazdozbiory nieba północnego podaje cechy Ziemi odróżniające ją od innych planet Układu Słonecznego opisuje Ziemię widzianą z kosmosu przedstawia następstwa ruchu obiegowego Ziemi opisuje poszczególne strefy oświetlenia Ziemi przedstawia konsekwencje ruchu obrotowego Ziemi charakteryzuje zaćmienie Słońca i Księżyca na podstawie ilustracji wyjaśnia przyczyny zróżnicowania czasu na Ziemi analizuje mapę stref czasowych oblicza czas słoneczny dowolnego miejsca na Ziemi na podstawie różnicy długości geograficznej omawia czas urzędowy obowiązujący w niektórych państwach	<ul style="list-style-type: none"> omawia powstawanie Układu Słonecznego porównuje cechy budowy planet Układu Słonecznego charakteryzuje typy galaktyk i ich budowę omawia przyczyny zmian oświetlenia Ziemi w ciągu roku omawia zmiany wysokości górowania Słońca w różnych szerokościach geograficznych oblicza wysokość górowania Słońca na dowolnej szerokości geograficznej w dniach równonocy i przesilen przedstawia dowody na ruch obrotowy Ziemi podaje przykłady i wskazuje skutki występowania siły Coriolisa dla środowiska przyrodniczego wykazuje zależność miejscowego czasu słonecznego od długości geograficznej oblicza miejscowy czas słoneczny z uwzględnieniem przekroczenia międzynarodowej linii zmiany daty	<ul style="list-style-type: none"> porównuje odległości we wszechświecie i kształtuje wyobrażenie o ogromie i złożoności wszechświata przedstawia osiągnięcia naukowców, w tym Polaków, w poznawaniu wszechświata wykazuje zależność między nachyleniem osi ziemskiej a dopływem energii słonecznej do powierzchni Ziemi wyznacza współrzędne geograficzne dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na podstawie wysokości górowania Słońca w dniach równonocy i przesilen opisuje przykłady wpływu zmian oświetlenia Ziemi w ciągu roku na życie i działalność człowieka opisuje przykłady wpływu różnic czasu na życie i działalność człowieka
---	--	---	--	--

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE

NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest międzynarodowa linia zmiany daty 		
VIII. Atmosfera				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne składniki powietrza atmosferycznego • wymienia czynniki wpływające na rozkład temperatury powietrza • odczytuje z mapy izoterm temperaturę powietrza na Ziemi • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>średnia roczna amplituda temperatury powietrza, dobową amplitudę temperatury powietrza</i> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ciśnienie atmosferyczne, wyż baryczny, niż baryczny</i> • odczytuje z mapy izobar wartość ciśnienia atmosferycznego • wyznacza kierunki wiatrów względem izobar w wyżu i niżu atmosferycznym • wskazuje na mapie izobar rozmieszczenie stałych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje zróżnicowanie temperatury i ciśnienia powietrza w przekroju pionowym atmosfery • opisuje czynniki wpływające na rozkład temperatury powietrza • omawia rozkład temperatury powietrza w styczniu i w lipcu na podstawie mapy • omawia roczne amplitudy temperatury powietrza na Ziemi na podstawie mapy tematycznej • wskazuje obszary, w których zaznacza się wpływ prądów morskich i wysokości bezwzględnych na temperaturę powietrza • omawia rozkład ciśnienia atmosferycznego na Ziemi w styczniu i w lipcu na podstawie mapy • podaje przyczyny ruchu powietrza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje warstwową budowę atmosfery na podstawie schematu • charakteryzuje zjawiska i procesy zachodzące w różnych warstwach atmosfery • porównuje rozkład temperatury w poszczególnych porach roku na półkuli północnej i półkuli południowej • oblicza średnią roczną temperaturę powietrza dla wybranej stacji meteorologicznej • oblicza średnią roczną amplitudę temperatury powietrza • wykazuje zależność ciśnienia atmosferycznego od temperatury powietrza • odróżnia prądy konwekcyjne (wstępujące i zstępujące) od wiatrów • analizuje powstawanie ośrodków barycznych na podstawie schematu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje pole magnetyczne Ziemi na podstawie infografiki • wskazuje przyczyny nierównomiernego rozkładu temperatury powietrza na Ziemi • omawia roczny przebieg temperatury powietrza we własnym regionie na podstawie klimatogramu • oblicza temperaturę powietrza na podstawie gradientu adiabatywnego • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania ciśnienia atmosferycznego na Ziemi • wyjaśnia na podstawie schematu, czym jest globalna cyrkulacja atmosferyczna • wyjaśnia genezę wiatrów stałych, okresowych i lokalnych • omawia na podstawie klimatogramu wielkość rocznej sumy opadów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie atmosfery dla życia na Ziemi • wykazuje związek między budową atmosfery a zjawiskami i procesami meteorologicznymi • omawia zjawisko inwersji temperatury powietrza • formułuje prawidłowości dotyczące zróżnicowania rocznej amplitudy temperatury powietrza na Ziemi • omawia ekstremalne wartości temperatury na świecie • wskazuje na mapie obszary występowania ekstremalnych temperatur na Ziemi • wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej i w wyższych szerokościach geograficznych • wyjaśnia przyczyny występowania strefy podwyższonego i

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE

NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

<p>wyżów i niżów atmosferycznych na Ziemi</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kondensacja, temperatura punktu rosy, jądra kondensacji, wilgotność powietrza, resublimacja</i> • opisuje miary wilgotności powietrza • wymienia rodzaje opadów atmosferycznych • wymienia przyczyny występowania opadów na Ziemi • wymienia i wskazuje na mapie przykładowe obszary o najmniejszych i największych rocznych sumach opadów na Ziemi • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pogoda, prognoza pogody, mapa synoptyczna</i> • określa elementy pogody • określa z mapy synoptycznej warunki pogodowe • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>klimat, strefa klimatyczna</i> • podaje przykład klimatu lokalnego • wskazuje na mapie główne strefy klimatyczne na Ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady obszarów objętych wiatrami stałymi • wyjaśnia proces powstawania pasatów • wymienia czynniki wpływające na rozkład opadów atmosferycznych • opisuje zróżnicowanie opadów na Ziemi na podstawie mapy • wyróżnia rodzaje frontów atmosferycznych i je omawia • wymienia sposoby pozyskiwania danych meteorologicznych • charakteryzuje pogodę panującą na wybranym obszarze na podstawie mapy synoptycznej • wyjaśnia różnicę między klimatem lokalnym a mikroklimatem • analizuje klimatogramy głównych stref klimatycznych • rozpoznaje strefę klimatyczną na podstawie opisu lub klimatogramu • podaje cechy klimatu górskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia krążenie powietrza w ośrodkach barycznych na półkuli północnej i półkuli południowej na podstawie schematu • wskazuje na mapie obszary występowania wiatrów stałych, okresowych i lokalnych • przedstawia warunki niezbędne do powstania opadu atmosferycznego • wskazuje przyczyny nierównomiernego rozkładu opadów atmosferycznych na Ziemi • rozpoznaje rodzaje opadów i osadów atmosferycznych • odróżnia front ciepły od frontu chłodnego na podstawie ich budowy i towarzyszących im zjawisk atmosferycznych • przedstawia podstawy prognozowania pogody • podaje przykłady obszarów, na których występują zmienne warunki pogodowe w ciągu roku • porównuje uproszczoną mapę pogody z mapą synoptyczną • wyjaśnia znaczenie prognozowania pogody dla gospodarki 	<p>atmosferycznych we własnym regionie</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje zjawiska towarzyszące ciepłym i chłodnym frontom atmosferycznym • analizuje mapy synoptyczne i zdjęcia satelitarne w celu przygotowania prognozy pogody • przedstawia na wybranych przykładach wpływ czynników meteorologicznych i geograficznych na poszczególne elementy pogody • omawia ekstremalne zjawiska atmosferyczne: burze, trąby powietrzne, szkwały • podaje czynniki warunkujące mikroklimat miejsca, w którym znajduje się szkoła • charakteryzuje i porównuje strefy klimatyczne i typy klimatów na Ziemi i uzasadnia ich zasięgi • rozpoznaje strefę klimatyczną i typ klimatu na podstawie rocznego przebiegu temperatury powietrza 	<p>obniżonego ciśnienia na kuli ziemskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie wiatrów stałych, okresowych i lokalnych dla przebiegu pogody • wyjaśnia przyczyny występowania dużych sum opadów atmosferycznych w strefie klimatów równikowych • omawia charakterystyczne zmiany pogody w czasie przemieszczania się frontów atmosferycznych • interpretuje meteorologiczne zdjęcia satelitarne • omawia dynamikę zmian zachodzących w atmosferze, ukazuje związane z nimi zagrożenia i skutki tych zmian • wyjaśnia przyczyny modyfikujące przebieg stref klimatycznych • wyjaśnia, na czym polega strefowość klimatów na Ziemi • wyjaśnia wpływ lokalnych czynników na klimat wybranych regionów
--	--	--	---	---

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE

NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

<ul style="list-style-type: none"> opisuje dowolną strefę klimatyczną na Ziemi na podstawie mapy podaje przykłady klimatów astrefowych 		<ul style="list-style-type: none"> omawia czynniki klimatotwórcze kształtujące klimat na Ziemi wymienia obszary o specyficznym klimacie lokalnym w Polsce opisuje typy klimatów na podstawie klimatogramów i mapy klimatycznej wykazuje różnice między klimatem morskim a klimatem kontynentalnym opisuje klimaty strefowe i astrefowe 	<ul style="list-style-type: none"> sum opadów atmosferycznych opisuje cechy klimatu lokalnego w miejscu zamieszkania 	
IX. Hydrosfera				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu <i>hydrosfera</i> oraz podaje charakterystyczne cechy hydrosfery wymienia elementy składowe cyklu hydrologicznego przedstawia podział wszechoceanu na mapie świata wyjaśnia, czym różni się morze od oceanu wymienia rodzaje mórz wskazuje na mapie wybrane morza i zatoki i podaje ich nazwy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia cykl hydrologiczny na podstawie schematu przedstawia bilans wodny na Ziemi i jego zróżnicowanie w różnych warunkach klimatycznych wskazuje na mapie obszary o deficycie oraz nadmiarze wody wymienia cechy fizykochemiczne wód morskich charakteryzuje gęstość wody morskiej wymienia rodzaje ruchów wody morskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje rodzaje i wielkość zasobów wodnych na Ziemi podaje przyczyny zróżnicowania zasolenia wód morskich oblicza zasolenie wody w procentach wyjaśnia przyczyny zróżnicowania zasolenia mórz omawia problem zanieczyszczenia wód morskich podaje przyczyny występowania poszczególnych rodzajów ruchów wody morskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje rodzaj i wielkość zasobów wodnych w swoim regionie omawia rolę retencji w cyklu hydrologicznym przedstawia zróżnicowanie temperatury wód oceanicznych wyjaśnia przyczyny zróżnicowania termicznego mórz w układzie pionowym i układzie poziomym objaśnia mechanizm powstawania powierzchniowych prądów morskich i ich układ 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wykazuje znaczenie wody dla funkcjonowania systemu przyrodniczego Ziemi omawia wpływ prądów morskich na życie i gospodarkę człowieka omawia ruch cząsteczek wody podczas falowania oraz parametry fali na podstawie schematu omawia mechanizm ENSO i jego wpływ na środowisko geograficzne wykazuje na przykładach zależność sieci rzecznej od

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE

NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy wody morskiej odczytuje z mapy zasolenie wody na podstawie izohalin wymienia rodzaje prądów morskich rozdziela rodzaje pływów morskich wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rzeka, dorzecze, system rzeczny, zlewisko</i> wyróżnia rodzaje rzek wskazuje na mapie świata przykładowe rzeki główne, systemy rzeczne i zlewiska wymienia podstawowe typy ustrojów rzecznych wymienia kryteria klasyfikacji jezior wymienia funkcje sztucznych zbiorników wodnych wyjaśnia znaczenie terminów: <i>lodowiec górski, lądolód, granica wiecznego śniegu</i> wymienia formy występowania lodu na Ziemi wymienia typy lodowców górskich	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozkład prądów morskich na świecie na podstawie mapy omawia genezę tsunami wymienia przyczyny powstawania pływów morskich omawia system rzeczny wraz z dorzeczem na podstawie schematu charakteryzuje na podstawie mapy sieć rzeczna na poszczególnych kontynentach wymienia rodzaje zasilania rzek omawia rozmieszczenie jezior na kuli ziemskiej wskazuje na mapie największe sztuczne zbiorniki wodne wyjaśnia różnicę między lodowcem górskim a lądolodem wymienia części składowe lodowca górskiego wskazuje na mapie świata obszary występowania lodowców górskich i lądolodów wskazuje na mapie świata obszary występowania wieloletniej zmarzliny	<ul style="list-style-type: none"> omawia falowanie wiatrowe i przyczyny powstawania fal morskich charakteryzuje prądy morskie, ich rodzaje oraz rozkład na świecie omawia skutki tsunami omawia mechanizm powstawania pływów wskutek oddziaływania Księżyca i Słońca określa rolę rzek w obiegu wody na Ziemi omawia przyczyny zróżnicowania sieci rzecznej na Ziemi opisuje cechy ustrojów rzecznych na świecie przedstawia uwarunkowania występowania jezior na Ziemi analizuje plany batymetryczne wybranych jezior porównuje kształt i głębokość jezior różnych typów opisuje warunki powstawania lodowców omawia proces powstawania lodu lodowcowego	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia powstawanie upwellingu przybrzeżnego na podstawie ilustracji prezentuje ustrój rzeki płynącej najbliższej szkole omawia znaczenie przyrodnicze i gospodarcze wielkich rzek na wybranym przykładzie ze świata charakteryzuje genetyczne typy jezior rozpoznaje wybrane typy genetyczne jezior na podstawie planów batymetrycznych wyjaśnia przyczyny odmiennej wysokości występowania granicy wiecznego śniegu w różnych szerokościach geograficznych charakteryzuje typy lodowców górskich na podstawie fotografii oraz ilustracji omawia proces powstawania bariery lodowej i góry lodowej przedstawia uwarunkowania występowania wód podziemnych opisuje rodzaje wód podziemnych występujących w okolicach szkoły	<ul style="list-style-type: none"> budowy geologicznej i rzeźby terenu rozpoznaje ustrój rzeczny wybranych rzek świata, Europy i Polski omawia znaczenie jezior w życiu i działalności człowieka omawia wpływ zanikania pokrywy lodowej w obszarach okołobiegunowych na gospodarkę, życie mieszkańców i ich tożsamość kulturową omawia znaczenie gospodarcze wód podziemnych
---	---	---	--	---

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE

NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie obszary występowania wód artezyjskich na Ziemi wymienia obszary występowania gejzerów 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rodzaje wód podziemnych na podstawie schematu analizuje schemat basenu artezyjskiego omawia powstawanie źródeł i ich rodzaje na podstawie ilustracji 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje cechy łądολου Antarktydy i Grenlandii omawia warunki powstawania wieloletniej zmarzliny klasyfikuje wody podziemne charakteryzuje wody artezyjskie i subartezyjskie oraz podaje różnice między nimi przedstawia warunki powstawania źródeł opisuje typy wód mineralnych 	<ul style="list-style-type: none"> omawia mechanizm funkcjonowania gejzerów 	
X. Procesy wewnętrzne kształtujące powierzchnię Ziemi				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>litosfera, skorupa ziemna, prądy konwekcyjne</i> wymienia warstwy wnętrza Ziemi wymienia główne pierwiastki i minerały budujące skorupę ziemską wyjaśnia znaczenie terminów: <i>skała, mineral</i> wymienia główne rodzaje skał występujących na Ziemi wyjaśnia, czym są procesy endogeniczne i klasyfikuje je wskazuje na mapie główne płyty litosfery i ich granice, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje cechy budowy wnętrza Ziemi wymienia powierzchnie nieciągłości we wnętrzu Ziemi podaje różnice między minerałem a skałą rozpoznaje minerały skałotwórcze opisuje warunki powstawania różnych rodzajów skał podaje przykłady skał o różnej genezie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje skład chemiczny i właściwości fizyczne poszczególnych warstw wnętrza Ziemi opisuje stopień geotermiczny wskazuje różnice między skorupą kontynentalną a skorupą oceaniczną charakteryzuje wybrane skały o różnej genezie rozpoznaje wybrane skały wymienia przyczyny wzajemnego przemieszczania się płyt skorupy ziemskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje zmiany temperatury, ciśnienia i gęstości zachodzące we wnętrzu Ziemi wraz ze wzrostem głębokości oblicza temperaturę w głębi skorupy ziemskiej na podstawie stopnia geotermicznego przedstawia genezę skał magmowych, osadowych i przeobrażonych przedstawia gospodarcze zastosowanie skał 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje wpływ budowy wnętrza Ziemi na genezę procesów endogenicznych podaje przykłady występowania i wykorzystania skał we własnym regionie wyjaśnia wpływ procesów geologicznych na powstawanie głównych struktur tektonicznych na wybranych przykładach wskazuje różnice w procesach powstawania wybranych gór, np. Himalajów i Andów

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE

NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

<p>grzbiety śródoceaniczne, strefy subdukcji i ryftu</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia orogenezy w historii Ziemi wymienia deformacje tektoniczne wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plutonizm, wulkanizm, trzęsienia ziemi, obszary sejsmiczne, obszary asejsmiczne</i> odróżnia intruzje zgodne od niezgodnych odróżnia wulkany czynne od wygasłych wymienia produkty erupcji wulkanicznych podaje różnicę między epicentrum a hipocentrum trzęsienia ziemi podaje przykłady wybranych trzęsień ziemi występujących na świecie podaje przyczyny ruchów epejrogenicznych wyjaśnia znaczenie terminu <i>ruchy izostaticzne</i> odczytuje dane z krzywej hipsograficznej wskazuje na mapie najgłębsze rowy oceaniczne na Ziemi i podaje ich nazwy 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie obszary występowania najbardziej rozpowszechnionych skał omawia podstawowe założenia teorii tektoniki płyt litosfery prezentuje typy granic płyt litosfery z wykorzystaniem mapy tematycznej odróżnia ruchy górotwórcze od ruchów epejrogenicznych wymienia typy genetyczne gór podaje przykłady różnych typów genetycznych gór wskazuje na mapie obszary występowania ruchów epejrogenicznych opisuje warunki powstawania wulkanów na podstawie schematu omawia rozmieszczenie wulkanów na Ziemi przedstawia rodzaje trzęsień ziemi wskazuje na mapie rozmieszczenie obszarów sejsmicznych na Ziemi wymienia podobieństwa i różnice między ruchami epejrogenicznymi a izostaticznymi 	<ul style="list-style-type: none"> omawia procesy spreduingu i subdukcji na podstawie infografiki wskazuje na mapie świata przykłady gór powstałych w wyniku kolizji płyt litosfery charakteryzuje typy genetyczne gór i podaje ich cechy rozpoznaje na podstawie schematów deformacje tektoniczne podaje przyczyny ruchów epejrogenicznych omawia procesy plutoniczne i podaje ich skutki charakteryzuje typy intruzji magmatycznych omawia budowę wulkanu wskazuje na mapie ważniejsze wulkany i określa ich położenie w stosunku do granic płyt litosfery omawia przyczyny trzęsień ziemi charakteryzuje skalę Richtera i skalę Mercallego przedstawia rozchodzenie się fal sejsmicznych na podstawie ilustracji omawia wielkie formy ukształtowania lądów i dna oceanicznego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia mechanizm działania prądów konwekcyjnych charakteryzuje powstawanie gór w wyniku kolizji płyt litosfery na podstawie schematu podaje przykłady świadczące o ruchach pionowych skorupy ziemskiej opisuje etapy powstawania gór fałdowych i zrębowych omawia wpływ ruchu płyt litosfery na genezę procesów endogenicznych prezentuje typy wulkanów ze względu na przebieg erupcji i rodzaj materiału podaje przykłady negatywnych i pozytywnych skutków erupcji wulkanicznych wykazuje zależność między ruchami płyt skorupy ziemskiej a rozmieszczeniem wulkanów wykazuje zależność między ruchami płyt skorupy ziemskiej a obszarami występowania trzęsień ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady wpływu zjawisk wulkanicznych na środowisko przyrodnicze i działalność człowieka rozpoznaje skały występujące w najbliższej okolicy na powierzchni lub użyte w budynkach i budowlach omawia zależność pomiędzy wiekiem orogenezy a wysokością gór podaje przykłady skutków występowania procesów epejrogenicznych i izostaticznych wykazuje zależność wielkich form rzeźby terenu od budowy skorupy ziemskiej na przykładach ze świata i z Europy prezentuje zasady ustalania wieku względnego i wieku bezwzględnego skał oraz wydarzeń geologicznych rozpoznaje okres geologiczny na podstawie zestawu skamieniałości przewodnich odtworza wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi
---	--	---	---	---

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE

NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu <i>skamieniałość przewodnia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje ukształtowanie poziome i pionowe powierzchni Ziemi omawia podział dziejów Ziemi omawia etapy powstawania skamieniałości na podstawie schematu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie batymetrycznej wielkie formy dna oceanicznego omawia metody odtwarzania dziejów Ziemi przedstawia najważniejsze wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi (fałdowania, transgresje i regresje morskie, zlodowacenia, rozwój świata organicznego) rozpoznaje okres geologiczny na podstawie opisu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje negatywne skutki trzęsień ziemi i erupcji wulkanicznych omawia wpływ procesów geologicznych na ukształtowanie powierzchni Ziemi analizuje tabelę stratygraficzną wyjaśnia znaczenie skamieniałości przewodnich w odtwarzaniu dziejów Ziemi analizuje oraz interpretuje mapy i profile geologiczne 	na podstawie profilu geologicznego
XI. Procesy zewnętrzne kształtujące powierzchnię Ziemi				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> klasyfikuje procesy egzogeniczne kształtujące powierzchnię Ziemi wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wietrzenie</i>, <i>zwietrzelina</i> wyróżnia rodzaje wietrzenia (fizyczne, chemiczne, biologiczne) wymienia produkty wietrzenia wymienia rodzaje ruchów masowych wyjaśnia znaczenie terminu <i>kras</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki wpływające na efekty procesów zewnętrznych wymienia czynniki decydujące o intensywności wietrzenia na kuli ziemskiej omawia procesy krasowe omawia właściwości rozpuszczające wody odróżnia formy krasu powierzchniowego od krasu podziemnego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia procesy zewnętrzne modelujące powierzchnię Ziemi (erozja, transport, akumulacja) charakteryzuje zjawiska wietrzenia fizycznego, chemicznego i biologicznego przedstawia formy i produkty powstałe w wyniku poszczególnych rodzajów wietrzenia omawia rozwój rzeźby terenu powstałej pod 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia intensywność poszczególnych rodzajów wietrzenia na Ziemi na podstawie schematu omawia skutki procesu wietrzenia omawia genezę wybranych form krasowych powierzchniowych i podziemnych omawia skutki ruchów masowych omawia sposoby zapobiegania ruchom masowych oraz 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny zróżnicowania procesów rzeźbotwórczych rzek, wiatru, lodowców i lądolodów, mórz oraz wietrzenia omawia skutki rzeźbotwórczej działalności rzek, wiatru, lodowców i lądolodów, mórz oraz wietrzenia wykazuje wpływ czynników przyrodniczych i działalności człowieka na grawitacyjne ruchy masowe

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE

NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

<ul style="list-style-type: none"> wymienia skały rozpuszczalne przez wodę wymienia podstawowe formy krasowe wymienia elementy doliny rzecznej na podstawie schematu wymienia rodzaje erozji rzecznej wymienia typy ujść rzecznych wskazuje na mapie delty i ujścia lejkowate wyjaśnia znaczenie terminów: <i>lodowiec górski, łądolód</i> wymienia rodzaje moren rozdziela formy rzeźby terenu powstałe wskutek działalności lodowców górskich i łądolodów na ilustracji oraz fotografii wyjaśnia znaczenie terminów: <i>abrazja, klif, plaża, mierzeja</i> wymienia czynniki kształtujące wybrzeża morskie wymienia czynniki wpływające na intensywność rzeźbotwórczej działalności wiatru wymienia rodzaje wydm 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia terasę zalewową od terasy nadzalewowej odróżnia erozje wgłębną, wsteczną i boczną wskazuje na mapie delty i ujścia lejkowate wymienia formy rzeźby terenu powstałe wskutek rzeźbotwórczej działalności lodowców omawia powstawanie różnych typów moren wymienia przykłady niszczącej i budującej działalności morza rozdziela typy wybrzeży na podstawie map i fotografii wymienia formy terenu powstałe w wyniku rzeźbotwórczej działalności wiatru wyjaśnia różnice między wydmą paraboliczną a barchanem 	<p>wpływem ruchów masowych</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia czynniki wpływające na przebieg zjawisk krasowych przedstawia uwarunkowania tempa rozpuszczania skał omawia cechy rzeźby krasowej wskazuje na mapie obszary krasowe znane na świecie, w Europie i w Polsce porównuje cechy rzeki w biegach górnym, środkowym i dolnym rozpoznaje na rysunkach i fotografiach formy powstałe w wyniku rzeźbotwórczej działalności rzek charakteryzuje typy ujść rzecznych na podstawie mapy i zdjęć satelitarnych klasyfikuje formy rzeźby polodowcowej na formy erozyjne i formy akumulacyjne charakteryzuje formy rzeźby terenu powstałe wskutek działalności lodowców górskich i łądolodów wymienia czynniki wpływające 	<p>minimalizowania ich następstw</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia etapy rozwoju form krasu powierzchniowego podaje cechy rzeźbotwórczej działalności rzeki – erozji, transportu, akumulacji – w jej górnym, środkowym i dolnym biegu analizuje powstawanie meandrów na podstawie schematu opisuje niszczącą, transportową i akumulacyjną działalność lodowców charakteryzuje krajobraz młodoglacjalny omawia procesy i formy na wybrzeżu stromym porównuje typy wybrzeży morskich oraz podaje ich podobieństwa i różnice charakteryzuje niszczącą, transportującą i budującą działalność wiatru rozdziela formy rzeźby erozyjnej i akumulacyjnej działalności wiatru na podstawie fotografii 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia przykłady ograniczeń w zakresie zagospodarowania terenu, wynikające z budowy geologicznej podłoża, rzeźby terenu i grawitacyjnych ruchów masowych wyjaśnia przyczyny zróżnicowania procesów rzeźbotwórczych (erozji i akumulacji) na poszczególnych odcinkach rzeki (górnym, środkowym i dolnym) opisuje fazy rozwoju zakola rzecznoego i powstawanie starorzecza na podstawie ilustracji
---	--	---	--	---

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE

NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje pustyń podaje nazwy największych pustyń na Ziemi 		<p>na tempo cofania się wybrzeży klifowych</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces powstawania mierzei na podstawie schematu charakteryzuje formy rzeźby terenu powstałe wskutek rzeźbotwórczej działalności morza (klif, mierzeja) omawia uwarunkowania procesów eolicznych omawia warunki tworzenia się wydm 		
XII. Pedosfera i biosfera				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gleba, przydatność rolnicza gleb, żyzność, urodzajność</i> rozdziela gleby strefowe, śródstrefowe i niestrefowe rozdziela podstawowe profile glebowe wyjaśnia znaczenie terminu <i>formacje roślinne</i> podaje nazwy formacji roślinnych wskazuje na mapie zasięg występowania głównych stref roślinnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje najważniejsze poziomy glebowe na podstawie ilustracji profili glebowych wskazuje na mapie rozmieszczenie głównych typów gleb strefowych i niestrefowych podaje charakterystyczne cechy głównych stref roślinnych na Ziemi porównuje piętność w wybranych górach świata 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia uwarunkowania powstawania gleb omawia podstawowe profile glebowe omawia cechy głównych typów gleb strefowych, śródstrefowych i niestrefowych wyjaśnia różnicę między żyznością a urodzajnością opisuje rozmieszczenie i warunki występowania głównych stref roślinnych na świecie charakteryzuje piętra roślinne na wybranych obszarach górskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje czynniki glebotwórcze i procesy glebotwórcze, w tym zachodzące na obszarze, na którym znajduje się szkoła dopasowuje do profili glebowych odpowiednie nazwy gleb omawia przydatność rolniczą wybranych typów gleb na świecie omawia czynniki wpływające na piętność różnicowanie roślinności na Ziemi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje profil glebowy i rozpoznaje proces glebotwórczy wskazuje przyczyny różnicowania profili glebowych poszczególnych typów gleb wskazuje zależność między klimatem a występowaniem typów gleb i formacji roślinnych w układzie strefowym wykazuje zależność szaty roślinnej od wysokości nad poziomem morza

KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII

<ul style="list-style-type: none"> wymienia charakterystyczne gatunki roślinne w każdej ze stref roślinnych wymienia piętra roślinne na przykładzie Tatr 		<ul style="list-style-type: none"> podaje wspólne cechy piętrowości na przykładzie wybranych gór świata 		
Warsztaty terenowe				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje współrzędne geograficzne miejsca odkrywki geologicznej za pomocą odbiornika GPS wymienia i rozpoznaje dominujące skały widoczne w odkrywce geologicznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porządkuje chronologicznie wydarzenia geologiczne w odkrywce geologicznej wymienia struktury tektoniczne oraz ich elementy składowe widoczne w odkrywce geologicznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje odkrywkę geologiczną i na jej podstawie wnioskuje o przeszłości geologicznej regionu rozpoznaje efekt procesów rzeźbotwórczych w miejscu obserwacji terenowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje mapę geologiczną obszaru, na którym są prowadzone zajęcia terenowe, i porównuje ją z informacjami odczytanymi z odkrywki geologicznej dokonuje obserwacji procesów geologicznych i geomorfologicznych zachodzących w okolicy miejsca zamieszkania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> dostrzega prawidłowości dotyczące procesów geologicznych i geomorfologicznych w miejscu obserwacji sporządza dokumentację z przeprowadzonych zajęć terenowych i przedstawia jej wyniki w wybranej formie

VI. Uwagi końcowe

Wymagania edukacyjne i kryteria oceniania są zgodne z WO.

Opracowanie:

**KRYTERIA OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE
NA POSZCZEGÓLNE OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE Z GEOGRAFII**

Dorota Mrochoń-Młochowska
